

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. XXI. de sortilegiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

juxta ordinationem primam ; ergò. Probatur minor: quia vel erigens mò- tem ipse dominium pecuniæ retinet , concessã solum administratione Reip. vel transfert dominium & administratione in Remp. vel plures eam pecuniam in Remp. sub hoc onere contulerunt; ergò semper interest Reip. facit & huc, quod obligatio ad mutuandum , quæ hic intervenit, mercede digna sit.

Dices: Aerarium ipsum est Dominus sui ; ergò tenetur se ipsum suis expensis conservare, sicut homo est cultos suorum membrorum, & ea conservare tenetur. Reso. debet esse realis distinctio inter Dominum, & rem, cujus est Dominus, quæ hic difficulter intelligitur. Homo autem à suis membris ob partem rationalem realiter discriminatur. Et si talis mòs suis expensis se conservare teneretur, minueretur paulatim usque ad totalem sui extinctionem.

Aliqui volunt non esse hic mutuum, sed vel societatem quasi dominium esse commune pauperibus ; vel locationem, vel sub certo auctario.

A D T I T. XXI.

De Sortitiis.

Ad num. 2. Observa 1. quod aliqui ad sortes divinatorias requirant. ut eventus sortis expectetur à Deo, aliàs erit superstitiosus pactum explicitum, si expectetur à dæmone, vel per implicitum, si ab astris & fato, & consequenter, peccatum mortale. 2. Ut fiat simplici animo sine admixtione superstitionis, vel ab usu rerum sacrarum; aliàs irreverentia, quæ, si magna, mortale, si parva, veniale est. 3. Ut sortientes æquali jure nitantur; aliàs est imprudencia; & si præ-

judicium, v. g. Reip. si digni & indigni admittantur, etiam injustitia. 4. Ut non sit præcipua intentio sortientium inquirere voluntatem Dei modo extraordinario, nisi tantum discordiarum & invidiarum ablatio & extinctio; id est non perveniatur ad sortes, quando aliàs commodè eis sopiri potest, aliàs est peccatum vanitatis & veniale, nisi expectetur miraculum, ut in ferro cæcitate, tunc enim est mortale. In sortitione tamen rerum propriarum necessitas non requiritur, sed videtur sufficere voluntas. quamvis D. Tho. & Delrio contrariæ videantur esse opinionis. Sic nemo reprobat electionem Tutelaris Patroni, vel menstrui &c. licet nulla sit necessitas.

Observa 2. quod *obsessi* dicantur, quorum corpora dæmon non intrat sed extrinsecus arripit & torquet. *Possessi* verò, quorum corpora inhabitat. *Maleficiati*, quos solum applicando activa passivis malo aliquo, v. g. febris, amatorio ligamine afficit ex pacto inito cum maleficis, aut etiã per seipsũ immediatè.

Observa 3. Errorem Hermetis, Porphirii, Proculi & antiquorum Medicorum fuisse sentientiũ rebus naturalibus, virtutem naturalem ineffe cogendi dæmones *directè & per se*, ut appareãt, accedant, fugiant, ut aliquid faciãt, vel facere desinant. Dicitur *directè*, secus indirectè. Sic per cytharam Davidis Saulis humores tẽperabantur & minus idonei dæmonis vexationi reddebãtur & sic lenius habebat. 1. Reg. 16. Sic & melancholici, in quibus atra bilis abundat, aptiores sunt dæmonũ invasioni & vexationi. D. Prosper autem cytharam cruci, Eucherius passioni Christi per figuram

guram comparat, & eatenus dæmonem, fugasse affirmat. Eodem modo ad Tob. 6. ubi Asmodæus vel indirectè fugatus est fumo cordis piscis Calliomi, ni propter inductam dispoſitionem minùs aptam, vel virtute allegoricâ cordis Christum præfigurantis. Levitæ Exorcismis à Salomone compositis domones olim expellebant, quibus aliqua virtus Divina inerat, licet non tanta, quanta Exorcismis ab Ecclesia institutis. Alias autem fit ex pacto cum dæmone vel expresso, vel tacito.

Ad num. 8. Ad usum fortium consultoriarum requirunt 1. Articulum necessitatis, ne tentetur Deus. 2. Positivum actum reverentiæ. 3. Modum proportionatum, ne Divina Oracula vel Reliquiæ ad secularia convertantur. 4. Debitam materiam, ne fiat pro dignitatibus Ecclesiasticis.

Ad num. 9. Observa pactum implicitum esse, quando quis exquirat cognitionem soli Deo reservatam aliunde, quàm ex Deo, id est, per media indebita, & ad id minimè à Dea instituta; nam dæmon se ingerere solet, ut homines implicet vanitate. Unde qui hoc intendit, eo ipso vult à dæmone doceri; & tacitum cum illo pactum contrahit. Explicitum quando quis vel expressè dæmonis auxilium implorat, aut facto ipso, quando facit id, quod scit dæmonem pro tessera suæ operationis & efficientiæ cõstituisse. Divinatoria fors, si fiat *divinativè*, id est, cum indebita usurpatione divinæ cognitionis, sive inquirendo prænotionem futuri, unde prænosci non potest, est intrinsecè mala. Si autè non fiat *divinativè*, sed inquirendo à Deo, & ex ejus revelatione præ-

notionè futuri, non est intrinsecè mala; & hoc modò fiebat in lege veteri, novà autè id non licet. Differt à consultoria, quod consultoria per se primò non ordinatur ad cognoscendum futura, sed solùm ad tollendas dubitationes plerumq; occurrentes, ut licite possit invocari Deus, ut *dignatur* indicare, quid agendum vel vitandum. Sors autem divinatoria per se primò ordinatur ad prænoscentia futura, sive occulta dependentia à libero arbitrio, quorum cognitio solius Dei est propria, & de his Spiritus S. Ecclesiam satis in lege *gratia* illuminavit, quantum necessarium est ad salutem spiritualem.

Ad num. 13. Observa ex Busenb. lib. 3. tr. 1. contra Religionem, quæ est virtus moralis, quæ internus & externus cultus Deo debitus exhibetur, peccatur per excessum, ut per superstitionem, & per defectum, ut per irreligiositatem cum speciebus. Superstitio enim est falsa Religio seu cultus *vittiosus veri*, vel *falsi* Numinis. Unde alia ratione rei culta, alia ratione cultus.

Divinatio, quæ fit per pactum expressum, & quæ dæmon expressè invocatur, excusari non potest à mortali; ea verò, quæ fit per pactum tantum implicitum, aliquando excusari à mortali quidam asserunt. Videlicet tunc, cum vel intercedit simplicitas & ignorantia non crassa, nec affectata; vel fides vera non adhibetur, sed tantùm timor quidam, aut suscipicio suscipitur eventus futuri eò, quod tunc verè superstitiosa nō sit, cū intèrio nō sit talis. *Ibid. dub. 2.*

AD TIT. XXVI.

Ad nu. 1. adde. Peccatum in Spiritum S. dicitur irremissibile Matth. 12. Quia